

Det pågår över trettio konflikter i världen idag. Vi får lära oss bakgrunden till några av dem.

Många av världens konflikter visas i nyhetsrapporteringen, och de kan ofta vara svåra att förstå. Programmen i serien fokuserar på enskilda konflikter, exempelvis de i Västsahara och Haiti, och med stöd av arkivbilder och intervjuer med inblandade får vi reda på hur konflikterna började och vad som lett fram till dagens situation.

Jonas Magnusson leder programmen och träffar människor som flytt från konfliktområdena och som nu bor i Sverige.

Konflikt – motsättning, strid eller tvist som kräver lösning.
Ur Nationalencyklopedin

Inledning

Serien "Världens konflikter" presenterar några av de mest välkända konflikter vi i Sverige känner till. Många människor som bor i Sverige har också kommit som flyktingar från dessa platser. I varje film får vi reda på bakgrunden till konflikterna, på ett personligt och initierat sätt. Dessutom får vi möta en man eller kvinna, som idag bor i Sverige, med personliga erfarenheter därifrån.

Nyckelord

Krig
Konflikt
Makt
Rikedom
Lidande
Förtryck
Utsugning
Naturkatastrofer
Inflation
Svält
Despot
Militär
Landsgränser
Religion
Kolonialism

Aktiviteter före visning

Ta fram en karta eller jordglob och ta reda på var någonstans den konflikttrabbade platsen ligger. Notera samtidigt vilka grannländer som finns i närheten, var närmaste hav ligger, hur stort landet är m.m.

Ta även reda på vilket klimat platsen har och de geografiska förutsättningarna (finns det t.ex. gott om berg, sjöar och floder, öken etc).

Speltid: ca 29 min/avsnitt

Från: 13 år

Ämne: Historia, samhällskunskap

Originaltitel: Världens konflikter

Produktion: Sveriges Television, 2010

Svensk distribution:
Filmo, 2011

Ansvarig utgivare:
Bertil Sandberg

Har landet gott om naturresurser (som t.ex. olja, gas, ädelstenar, guld)?

Hur ser förutsättningarna ut för jordbruk, industri? Vilken BNP har landet? Hur många är läs- och skrivkunniga?

Sök på landsnamnet och se vad de 10 första träffarna övergripande handlar om.

Diskutera i klassen vilka orsaker som kan ligga bakom en konflikt. Notera dessa på t.ex. ett A3-block eller whiteboard -tavla.

Aktiviteter efter visning

Diskutera filmen i klassen! Återberätta handlingen i korta drag och gå gemensamt igenom vad som lett fram till konflikterna.

Ta reda på mer om konflikten! Hur ser det ut idag? Googla fram dagsfärska nyheter och jämför med situationen i filmen.

Diskutera i grupper hur en konflikt kan uppstå i ett land och vad som kan hända. Vilka gemensamma nämnare finns det mellan orsakerna till de stora konflikterna i världen? Vad får det för konsekvenser?

I Sverige bor många personer som kommer från konflikttrabbade länder. Känner du någon i din omgivning med anknytning till platsen filmen handlade om? Se om du kan få ett personligt samtal och gör om möjligt en intervju med personen.

Haiti

Haiti, som utgör västra halvan av den karibiska ön Hispaniola, är starkt präglad av afrikansk kultur. Nästan alla invånare är ättlingar till de afrikanska slavar som fördes hit av spanjorer och fransmän från 1500-talet och framåt. År 1804 lät haitierna utropa världens första fria svarta stat, efter att ha drivit ut fransmännen. Sedan dess har landet dignat under franska skadeståndskrav efter revolutionen och förstörts av hänsynslösa härskare. År 2010 krävde en jordbävning närmare en kvarts miljon liv och raserade stora delar av huvudstaden Port-au-Prince.

Snabbfakta om Haiti

Yta: 27 750 kvadratkilometer
Antal invånare: 9 958 175 personer
Huvudstad med antal invånare: Port-au-Prince, 1 750 000 personer
Statsskick: Republik, enhetsstat
BNP per invånare: 659 (amerikanska dollar)

Lästips!

Boken "Haiti 2004" av Peter Hallward handlar om Haiti omkring år 2004. Jämför med "40 sekunder senare: världen ser Haiti" av Göran Lundin, som handlar om Haiti efter jordbävningen.

Israel

Den judiska staten Israel är ett av få länder som grundats på en religionsidentitet. När judar efter nästan 2 000 år i förslingringen återvände till sitt bibliska hemland på 1900-talet med västmakernas stöd, till ett område som i hundratals år befolkats av arabiska muslimer, uppstod en av världens mest svårlösta politiska konflikter. Dagens Israel är ett modernt samhälle med en bred ekonomisk bas, men också ett av de mest militariserade. Efter mer än 40 års judisk ockupation av palestinsk mark känns palestinernas dröm om en egen stat långt borta.

Snabbfakta om Israel

Yta: 22 145 kvadratkilometer
Antal invånare: 7 577 000 personer
Huvudstad med antal invånare: Israel anser Jerusalem vara huvudstad, men omvärlden behandlar med få undantag Tel Aviv som Israels huvudstad. Uppgifter om antal invånare saknas därför.
Statsskick: Republik, enhetsstat
BNP per invånare: 27 085 (amerikanska dollar)

Palestinska självstyret

År 1993 erkände paraplyorganisationen PLO Israels rätt att existera. Sedan dess har Palestinierna på Västbanken och i Gaza getts rätt att delvis styra sig själva. År 2007 splittrades det palestinska styret mellan Israelfientliga Hamas i Gaza och ett allt svagare PLO på Västbanken. Våren 2011 inleddes ett försök till försoning mellan de båda palestinska sidorna men det är fortfarande osäkert om en palestinsk stat någonsin kan skapas.

Hilda Kashou har flytt två gånger. Men hon har aldrig gett upp sin dröm om att återvända till ett fritt och fredligt Palestina. Foto Henrik Hjort

Snabbfakta om Palestinska självstyret

Yta: 6 013 kvadratkilometer
Huvudstad med antal invånare: Palestinierna gör anspråk på Jerusalem som sin huvudstad. På Västbanken fungerar Ramallah som administrativt centrum och på Gazaremsan har Gaza stad samma funktion. Uppgifter om antal invånare saknas därför.

Lästips!

Serieromanen "Palestina - Ockuperad nation: rapporter från Gaza och Västbanken" av Joe Sacco tar upp konflikten i serieform. "Bulldozers mot ett folk: om ockupationen av Palestina och det svenska sveket" av Andreas Malm ger en personlig skildring i reportage- och essäform.

Mexiko

Söder om USA på den nordamerikanska kontinenten, i Mexiko, finns många praktfulla lämningar efter den indianska kultur som mötte de spanska kolonisatorerna på 1500-talet. Här vårdas det indianska arvet, och många indianspråk talas fortfarande vid sidan av spanskan. Mexiko förvandlades till en modern stat under en sex år lång revolution 1911–1917. Därefter var landet i praktiken en enpartistat under större delen av 1900-talet. De sociala klyftorna är enorma och storstädernas slum växer allt mer. Sedan 2007 har våld mellan narkotikaligor samt mellan dessa och polis och militär skördat tusentals liv.

Snabbfakta om Mexiko

Yta: 1 958 201 kvadratkilometer
Antal invånare: 108 523 000 personer
Huvudstad med antal invånare: Mexico City, cirka 20 000 000 personer, inklusive förstäder
Statsskick: Republik, förbundsstat
BNP per invånare: 9 243 (amerikanska dollar)

Lästips!

"Kokain" av Lasse Wierup och Erik de la Reguera ger en bild av smugglingens konsekvenser för bl.a. Columbia och Mexiko. "Jakten på El Chapo: det mexikanska drogkriget och världens mest efterspanade narkotikaboss" av Malcolm Beith berättar mer om kriget mot narkotikan.

Filmtips!

"La Zona" från 2007 ger en bild av klasskillnaderna i Mexico City. "Traffic" från 2000 beskriver konsekvenserna när narkotikan flödar in i USA via mexikanska gränsen. "Juarez - De Försvunna" från 2009 ger en bild av kvinnornas situation i landet.

Pakistan

Pakistan har plågats av militärstyre, korruption och politisk och religiös extremism. Terrordåden är många, demokratin är bräcklig och fattigdomen djup. Mäktiga militärer har i egna syften stött militanta muslimer, och gränssområden mot Afghanistan har tagits över av anhängare till talibaner och al-Qaida. Regeringen försöker under press från USA slå ut rebellerna, som hotar landets sammanhållning. Samtidigt ligger kärnvapenmakten Pakistan i konflikt med Indien.

Barakat Hussain bor i Söllentuna och växte upp i Kashmir i norra Pakistan. Här med programledare Jonas Magnusson. Foto: Ola Christoffersson

Snabbfakta om Pakistan

Yta: 796 095 kvadratkilometer
Antal invånare: 173 383 000 personer
Huvudstad med antal invånare: Islamabad, ca 1 200 000 personer
Statsskick: Republik
BNP per invånare: 1 049 (amerikanska dollar)

Lästips!

"Pakistan: upprorens land" av Henrik Chetan Aspengren är en berättelse om landets paradoxer.

Västsahara

Västsahara står i centrum för en av världens mest långvariga konflikter. Större delen av den tidigare kolonin Spanska Sahara ockuperas av Marocko, medan den västsahariska befrielseörelsen Polisario, som på alla sätt stöds av Algeriet, utropat en självständig stat. FN har länge försökt genomföra en folkomröstning om landets framtida status.

Snabbfakta om Västsahara

Yta: 266 000 kvadratkilometer
Antal invånare: 400 000 personer
Huvudstad med antal invånare: El-Aaiún, 198 000 personer
Statsskick: Delar av Västsahara är sedan 1975 ockuperat av Marocko, som är en monarki.
BNP per invånare: Det saknas säkra uppgifter.

Lästips!

”Västsahara: Afrikas sista koloni” av Lena Thunberg beskriver olika människoröden i Västsahara.

Zimbabwe

Under 2000-talet drabbades Zimbabwe av en ekonomisk kollaps, och inflationen nådde som mest hundratals miljoner procent. Efter självständigheten 1980 var landet till en början förhållandevis välmående, med ett produktivt jordbruk och en hel del industri. Men efter decennier av vanskötsel och ökande politiskt förtryck under den en gång hyllade frihetshjälten Robert Mugabe ligger landet numera i spillror. Namnet Zimbabwe har hämtats från den stenstad som var centrum i det högt utvecklade rike som shonafolket grundade under medeltiden.

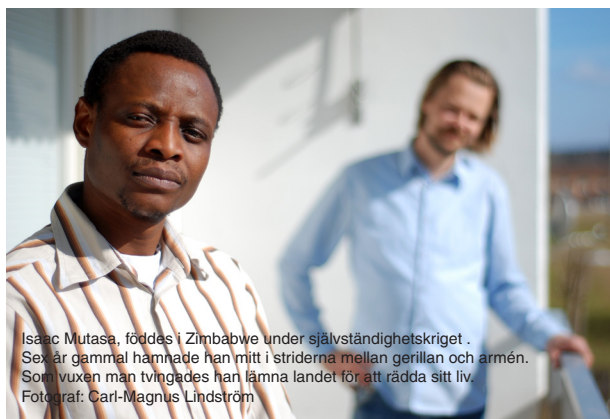
Snabbfakta om Zimbabwe

Yta: 390 757 kvadratkilometer
Antal invånare: 12 644 041 personer
Huvudstad med antal invånare: Harare, 1 726 000 personer
Statsskick: Republik, enhetsstat
BNP per invånare: 475 (amerikanska dollar)

Lästips!

”Ge mig kolera: vägen till överlevnad i dagens Zimbabwe” av Kajsa Norman är en skildring av de psykologiska effekterna av att leva i en diktatur. ”Dinner with Mugabe” av Heidi Holland är ett porträtt av Robert Mugabe. Notera att den sista boken är på engelska.

(Källa: Utrikespolitiska Institutet)

Isaac Mutasa, föddes i Zimbabwe under självständighetskriget. Sex år gammal hamnade han mitt i striderna mellan gerillan och armén. Som vuxen man tvingades han lämna landet för att rädda sitt liv.
Fotograf: Carl-Magnus Lindström

Internetkällor

<http://www.ui.se> – Utrikespolitiska institutet

<http://www.landguiden.se/Lander> - UI:s korta fakta om respektive land

<http://www.fn.se/> - FN:s svenska hemsida

<http://www.hrw.org/> - Human Rights Watch

<http://www.amnesty.se/> - Amnesty International

<http://www.globalis.se/Konflikter/> - om världens konflikter

<http://www.sida.se/Svenska/Bistand--utveckling/Globala-utmaningar/Visste-du-detta-om-varldens-konflikter/> - SIDA om världens konflikter

<http://www.ne.se/static/useful/samlingar/global/konflikter.jsp> - NE:s samling om världens konflikter

http://sv.wikipedia.org/wiki/V%C3%A4rldens_konflikter – Wikipedias samling om världens konflikter

www.ne.se - Nationalencyklopedin

www.google.se - Användbar sökmotor

www.dn.se - Dagens nyheter

<http://www.dn.se> - Dagens nyheter skolsajt

www.wikipedia.se – Bra nätencyklopedi

www.filmo.se